

LAO TSE

Dau Deh Dzjing

Poëtische weergave door

HANS WESSELING

LAO TSE

Dau Deh Dzjing

Poëtische weergave door

HANS WESSELING

UNIDE

Voorwoord
Elisabeth Wesseling-Nijman

Calligrafie omslag
Hans Wesseling

Met medewerking van
Nathalie Arkenbosch
Edward Bos
Elisabeth Wesseling-Nijman
Martin Wijnkoop

Den Haag
April 1999

Uitgegeven door
UNIDE
Vereniging ter bevordering van Universeel Denken
Willemstraat 72A
2514 HN Den Haag
Telefoon 070 - 365 7775

© 1999. Hans Wesseling
Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming van de
uitgever worden gekopieerd, gepubliceerd of op andere
wijze worden gereproduceerd.

Voorwoord

Elisabeth Wesseling-Nijman

Deze speciale Unide uitgave is geheel gewijd aan de poëtische Dau Deh Dzjing weergave, die Hans Wesseling in de 90er jaren aan het papier toevertrouwde. Niet alle 81 verzen zijn voltooid en enkele zijn ongenummerd gebleven, maar dat weerhoudt de Unide redactie er niet van om deze ‘juweeltjes’ te publiceren. Hans zei zo vaak: “Als je geen poëzie kunt lezen, voelen, begrijpen, verhandelen, dan kun je elke vorm van inzicht wel vergeten.”

In een van zijn talloze lezingen voegde Hans hier het volgende aan toe:

“Alle heilige boeken zijn in eerste instantie in poëtische vorm tot ons gekomen en dat heeft een reden. Als we het over poëzie hebben, denken we al snel dat poëzie een gedicht is. Ik zou dat meteen willen opheffen: poëzie is niet gedicht. Het is het resultaat van de poëtische, mystieke toestand waarin je op een bepaalde manier de taal weer als een creatief instrument kunt gebruiken en het resultaat daarvan is het ge-dicht, een verleden deelwoord. Je kunt de mensen in een hele reeks verleden deelwoorden beschrijven, je kunt het in één woord doen. Ieder mens is in wezen bezig met niets anders dan hergebruik. Hergebruik van kosmische energie, die hij naar binnen haalt in de stoffelijke vorm van lucht en voedsel en in de esoterische zin als kosmische informatie, die hij genereert op zijn eigen trillingsgetal, in de hoop daar weer iets mee te doen. Op het moment dat die gevoeligheid ook bij jezelf optreedt, ben je bezig met poëzie en niet met een ge-dicht. Gedicht is altijd het resultaat. Nu kan het resultaat van iets wel weer de mogelijkheid openen tot hergebruik door degene, die het leest of hoort, maar de poëzie zelf is in het verschil gaan

zitten, dat wil zeggen: op een heel andere manier gebruik maken van het resonantie vermogen van klanken. En dat staat de laatste jaren steeds centraal voor mij, voor welke vorm van inwijding dan ook.”

Voor een andere speciale uitgave van Unide over Chinese filosofie heeft Hans een artikel geschreven met als titel: ‘The Dawn of Dau’. Een citaat hieruit luidt:

“Toen het mythisch besef mythologisch bewustzijn dreigde te worden formuleerde men (Lao Tse) zowel het verloren gaande besef, als het nieuwe, meer op het intellectuele gerichte, inzicht. Dat gebeurde in alle overgangen van natuurlijke naar culturele perioden: Veda, Edda, Dau Deh Dzjing, Bijbel, Homerus etc. zijn alle tot ons gekomen in poëtische vorm. Een wijze van mededeling die niet alleen het intellect aanspreekt, maar ook nog een appèl doet op de scheppende kracht van het woord, klank en taal, die nu bijna verloren geraakt is.

Ook de calligrafie speelt bij die oude teksten nog een belangrijke rol. Pas na volledig inzicht in het ‘teken’ zette men het op papier en daaruit alleen al straalt, vibreert een deel van de essentie naar de meditatieve bestudeerder uit.

De numerologie speelt met name in het Chinees een rol in het aantal penseelstreken waaruit een teken is opgebouwd en die dan in de calligrafische ‘weergave’ geabstraheerd wordt tot een teken dat aan de ‘action-painting’ van sommige picturale vernieuwers uit de 50er jaren doet denken.

Met andere woorden: het ‘bestuderen’ van de Dau Deh Dzjing kan zich op drie niveaus afspelen, nadat de enige oorspronkelijke overdracht, namelijk die van mond tot oor, leraar – leerling(en), nivelleerde door het vastleggen van wijsheid in geschriften.

1. calligrafie
2. poëzie
3. kennis

Het calligrafische aspect kunnen wij nog slechts in musea ervaren en meestal komt de meditatie, die dat

toch hoort te zijn, neer op een esthetisch ervaren, waar-
bij zelfs het spiritueel vormende nogal eens ontkend
wordt.

Poëzie, ja, wie leest dat nog. En ook daarin zien we
nogal eens het esoterische verdwenen zijn. Kennis is
ons programma geworden en zelfs daarin gaan we een-
zijdig te werk en denken we niet, maar 'denkenen' veelal
en vinden we bijvoorbeeld het verschilsdenken maar al
te vaak vermoeiend, te ver gezocht, een denk'model' en
wat al niet voor alibi's we bedenken om maar niet te
hoeven denken en zeker niet dat denken te maken tot
over-denken. En dat is letterlijk over het denken. En dat
is intuïtie, die dan op individueel niveau ons weer in
staat stelt om mythologisch bewustzijn om te zetten in
mythisch besef. Niet meer instinctief, zoals onze voor-
ouders, maar intuïtief wetend het niet-weten en niet-
wetend het weten dat er niets te weten valt, omdat we
alles al weten. Niet als persoon(lijkheid) maar als per-
sona, als door-klinker, als geleider van alles wat beweeg
is, in plaats van het in en rond ons te blokkeren.

Want, zoals ik wel eens zeg: 'We zijn al-tijd, over-al,
al-les'.

We zijn het al, we zijn het AL."

Ik heb gemeend in dit voorwoord de woorden van Hans
zoveel mogelijk te laten klinken. Daarom eindig ik ook
met een gedicht van Hans met als titel:

W.W.W.

het doel voorbij is beter
dan het doel bereiken
geen doel te bedenken
is nog beter dan bedoeld

doe maar niet
dan doe je al genoeg

doe bie doe bie doen
do be do be don't

1

gezegd: geen Tao
genoemd: geen Naam

vormloos verwekt vorm èn naam
naam noemt alle dingen moeder

gedaan: geen doen
geweten: geen weet

begeerte geeft geboren worden
begeerteloos geborgenheid

gewond: geen wonder
gewaar: niet waar

een verfijnd verschillen
geeft alle geheimen prijs
met pracht en praal
opent het de poort

goed goed is niet goed
mooi mooi is niet mooi
moeten moeten maakt moedeloos
het verschrompelen van lang
geeft een kort verschil
dat bij hoog en laag
tot leven leidt waarin
de leer tot leegte wordt

3

verschil verschaft wat af:
wat niet weet deert
wie niet eist wordt gezien
wie wel doet, doet.
blaam!

niet niet, wu wu
geen blaam!

wie mensen lief heeft
verstaat het heimwee niet
de wijze verneemt werk noch woord
zijn hemel is een aarde
die aardig opgehemeld
leegte tot de meest verheven liefde maakt
en een onvoorstelbaar voordeel
doet het oordeel overlopen

7

wie wakker heet slaapt
wie weet te slapen
slecht de sloppen
van de slopende verslaving
die weten heet

goed verloedert als
de gunst verguist

diefstal van verdriet
wordt terecht ont-vreemd

en vrij wel alle vrolijkheid
verlamt de vrijheid
die wijselijk wijzigt
en een wanordelijk wonder
wakkert dat alleen maar aan

adem te kort
liefde verlost
tijd vertekent

vorm vormt leeg
leeg verleent de vorm verschijning
schijn scheidt verschil
waarin de wereld woord wordt

— zegt het voort —

kijken is niet zien
luisteren geen horen
proeven niet smaken
tasten geen voelen
reuk geeft geen geur
instinct maakt de intuïtie
niet tot inspiratie
inzicht maakt het uitzicht
hoopvol:

tegen woordigheid
van geest al om

leeg vult geen gat
een kuil die men meeneemt
meet een holte vol heimwee
maat waaraan men morrelt
maakt een verheven verschil
men zou dat kunnen noemen:
de grote verschijntruc

spoed maakt spijt...
wie op de tenen schrijdt
vermag een zeker evenwicht
maar wie haast vermijdt
is zeker van gewicht:
zwaar in de stof is verlicht

verrast door het primitieve gesnater
van de eerste sneeuw
smelt het met lichtsnelheid
gesneuvelde landschap
van de lei waarop met meesterhand
de meeslepende lijnvoering van overleven
weggevaagd wordt
maar een waaghals worstelt zich los
en redt zijn ziel voordat ook
deze laatste vlag gestreken wordt
zijn naam zij geheiligd

staande de strijd met
het vechten tegen verlies je toch

wat bestaat ontstaat
en verstaat niet

doen verdient geen naam
niet doen de voorkeur

wie tijd verduurt
verdort als een oude familietak

wie duur vertrouwt
heeft het bestek in hand
en maakt een mooie maal tijd

elk uur start met een moment
elk moment is een oogwenk
van de eeuwigheid

maar wat is de omvang
van eeuwigheid en
hoe groot is ruimte?

uit stekend geeft kans
op verkramping
in nemend geeft macht
in het minder

de gulden middenweg
schijnt het juiste verschil

leve het laten:
een feestelijk verlies van forceren
levert fantastisch totaal

de wijze bij wijze
verbijstert:

wie oefent beproeft
wie beproeft oefent uit

bij de uitoefening beroepe
men zich op de beproeving

bij niet doen begroet men
de oerzaak

deugd verdraait,
deugt niet.

een gunstig oordeel
deelt geen oor.

een oorbaar aanzoek
baart geen vondst.

verloren in de leegte
levert winst.

daarom, wie goed ont-moet
doet vroeger.

vormloos één vorm.
één één een eenheid
waarvan de twee de drie verstoep
die draagt de droom
waar het gehele al in drijft

wat dierbaarder is:
persona of persoonlijkheid
wat denkbaarder is:
naam of persoon
wat beproefder is:
status of beroep

koninkrijken kolken
in de dauw van aandacht
hemelrijken wijken
van de baan af die hun baas
hen voorschrijft

mensenmolens duiken
in de maalstroom van hun machtsvertoon
en niemand helpt en niemand verneemt het
want een niets en niemand ont-ziend
verhaal is dat wat het gebeuren gebiedt

men noemt het tao
en het is de wilde weg
die woester wordt
naar mate meer genoemd

kunstig verknipt en o zo knap
knevelt de leerstof de studerende
verplichting tot plausibel gemaakte ijver
drijft de dorstige de doornen in

maar wie zich op het juiste pad
verpoost verpulvert elke last
tot een leerzame luthof van leegte

water wast
vuur viert
lucht lacht
aarde ademt

wind wordt
licht schijnt
verschil verschiet

erg wordt zo erg
dat het ergert

best wordt zo best
dat het betert

zon wordt zo zon
dat het zondigt

maan wordt zo maan
dat het maant

maar
o zo bij zon der

stempel de sterke als een storing
van stavast waarvan het karakter
niet te ontcijferen valt,
zo star

verzegel de zwakke als een zombie
vol zorgen waarvan de eigenschappen
eigenlijk onzekerheid zijn,
zo zacht

en buigzaam van verbijstering
begrijpt de wijze daar dan alles van,
zo blij

spreken is geen praten
praten geen spreken
wie zegt noemt niet
wie noemt gaat preken

en waar de walm van woorden
geen verwondering meer wekt
fluistert het geheim
gehoorzaam voor zich heen

goede raad geeft ravotten in de ruimte
waardoor de duur een droom verdoezelt
waarin alle tijd vertwijfelt

vertrouwend op je woord van waarde
onteigen je de eer die je liever
aan jezelf gehouden had ware het niet
dat waarheid altijd wakker wordt
wanneer de slaap versleten heden is

67

je huis verlaten
is verlies van heelheid
je vensters uitvliegen
is vol doen in veelheid

wijs is hij die weigert
en die wijst op winst
waarvan de waarde 0 is

mijn woorden zijn wollig
mijn worden is welles
mijn waarden zijn wazig
mijn weelde is waardig
mijn woning is wakker
mijn waken is woelig
mijn wensen zijn weinig
mijn wezen is wetend
maar waar is mijn waarheid
en welk is mijn werk

waar waarheid en
weten mijn werk is
is wonder te weinig
en welles een nietes
wie weet...

weten.
niets te weten.
niets niet te weten.
niemand weet.
weten dat niemand weet.
weten dat er niemand is
om niets te weten.
niet weten dat er niemand
is om niet te weten dat
er niets te weten is.
niets weet.
niets.

geen beter vriend dan vijand:
hij maakt mogelijk
wat mag
hij mag wat moet
en doet verschillen
voelen waar geen gelijk
de vriendschap oplost

het pad verpoost zich
als de weg nog weg is

stijfheid is sterven
en verstoort steevast:
een storende bijkomstigheid
waaraan gewicht gevaar ont-leent

soepel daar en tegen
laat het leven los
en maakt bestaan tot een
eeuwige orgie van ont-staan

tijd te niet gedaan:
duur verdort

duur verdroomd:
tijd vertekent

vertrouwen is als water:
slijt een sloot
in de hardste schoot
van later...

goed gaande geeft
slecht staande sloopt

herhaling heiligt
herinnering hijgt

hoe vaak
hoe ver
hoe toetert toeval
je omver

wie tao heeft
heeft niets

wie Tao is
is Niets

accurate calculatie toont
een universeel cardiogram
dat klopt en klatert
dat klakt en klikt
en dat een verschil verklapt
dat men gevoeglijk kosmos noemen kan
of welke naam dan ook

streven en sterven
een hard bestaan
een ontroerend ontstaan

een goed verstaander
streeft niet en
sterft voortdurend

noem mij geen naam
maar begaan met bestaan
leegte is het raam
met daar om heen ko zijn

ont staan ver gaan
omkeerpunt = levenslijn
zoals gelijk ook anders is
en anders insgelijks

raak het en 't is mis
want in een spiegel heeft men veel bekijks

de oude keizer die men niet kent
verzet bergen
de jongere keizer die gekend kan zijn
staat borg voor verzaking
de jongste keizer die men kent
verbergt het verzet

het vormloze volk wormt
wanneer volmondige wolken
de wording ervan voltrekken.

een lachende wijze werkt wat af
leven na leven leegt hij
liefde na liefde verliest hij
gedachte na gedachte dumpst hij

hoe leger hij wordt
hoe voller het vacuüm

spreken waar
niet spreken mooi

dat is mooi waar
maar waar mooi
daar lelijk

waar woord mooi
waar mooi woord

de 10.000 letters
lossen taal op
to taal los

tel uit je tekst

UNIDE

Vereniging ter bevordering van Universeel Denken